

DAVID HEWSON

Auteur van *De Vaticaanse moorden*

HET ZEVENDE
SACRAMENT

David Hewson

Het zevende sacrament

De Fontein

1

De jongen stond waar hij om die tijd 's ochtends meestal stond. Op de Piazza dei Cavalieri di Malta, boven op de Aventijnse heuvel, niet ver van huis. Alessio Bramante had de vreemde bril op die hij de vorige dag voor zijn verjaardag had gekregen en tuurde daarmee door het geheime sleutelgat.

De *piazza* lag op slechts twee minuten lopen van zijn huisdeur en even ver van de ingang van de Scuola Elementare di Santa Cecilia. Deze weg naar school legde hij vrijwel elke dag af, altijd met zijn vader, een nauwgezette en ernstige man die zou teruglopen naar het plein en daar de dependance van de universiteit waar hij werkte zou binnengaan. Zo'n vertrouwde gewoonte was het inmiddels, dat Alessio de wandeling met zijn ogen dicht had kunnen maken.

Hij hield van de piazza, die er in zijn ogen uitzag alsof het in een sprookjespaleis thuishoorde, niet op de Aventijn, een heuvel voor gewone, onopvallende mannen en vrouwen.

Palmen en grote, op kerstbomen lijkende coniferen omzoomden de witte muren, die het plein aan drie kanten omsloten en waren versierd met naaldvormige Egyptische obeliskken en de wapens van belangrijke families, die op exacte afstanden van elkaar waren aangebracht. Ze waren, had zijn vader gezegd, het werk van Piranesi, een beroemd kunstenaar, die, zoals al zijn vakbroeders in het vroegere Rome, een even kundig architect als tekenaar was geweest.

Alessio wilde dat hij Piranesi had kunnen ontmoeten. Hij had een duidelijke voorstelling van hem: een magere, altijd in gedachten verzonden man, met een donkere huid, doordringende ogen en een dun, wasachtig snorretje op zijn bovenlip dat eruitzag alsof het erop was

geverfd. Hij was een amuseur, een clown die je aan het lachen maakte door te spelen met hoe dingen eruitzagen. Als hij groot was, zou Alessio evenementen op de piazza organiseren, ze zelf regisseren, gekleed in een streng donker pak, zoals zijn vader bij sommige gelegenheden. Er zouden olifanten zijn, dacht hij, en kleine optochten met dansers en mannen in kostuums van de *commedia dell'arte* die op de vrolijke klan- ken van een fanfarekorps met ballen en kegels jongleerden.

Dat zou allemaal nog komen, op een bepaald moment in dat grijze gebied de toekomst genaamd, dat elke dag iets meer van zichzelf ont- hulde, als een gedaante die tevoorschijn kwam uit de alles opslok- kende mist die soms in de winter over de Aventijn hing en er een spookwereld van maakte, een hem onbekende wereld vol verborgen, bedekte geluiden en onzichtbare wezens.

In zo'n mist kon je een olifant verbergen, dacht hij. Of een tijger, of een dier dat niemand behalve Piranesi zich op een van zijn duistere mo- menten kon voorstellen. Toen herinnerde hij zichzelf aan wat zijn vader nog maar een paar dagen geleden had gezegd, niet echt boos, niet echt.

Niemand heeft iets aan een overactieve fantasie.

Niemand had die ook nodig op een dag als deze. Het was midden juni, een mooie, warme, zonnige ochtend, zonder een spoor van de helse hitte die later, nog voor augustus was begonnen, uit de helder- blauwe hemel op de stad zou neerdalen. Op dat moment had hij plaats in zijn hoofd voor een enkel wonder, een wonder dat hij per se wilde zien voor hij naar de Santa Cecilia ging en aan de dag begon.

'Alessio,' zei Giorgio Bramante nogmaals, enigszins nors.

Hij wist wat zijn vader dacht. Met zijn zeven jaar, lang en sterk voor zijn leeftijd, was hij te oud voor deze spelletjes. Een beetje – wat was het woord dat hij hem een keer had horen gebruiken? – eigen- zinnig, ja dat ook.

Alessio wist niet precies hoe oud hij was toen zijn vader hem voor het eerst liet kennismaken met het sleutelgat. Hij had al gauw begre- pen dat het een geheim was dat meer mensen kenden. Van tijd tot tijd liepen anderen naar de groene deur om een kijkje te nemen. Soms stopte een taxi op het plein en liet die een paar verbijsterde toeristen even uitstappen, wat een schande was. Dit was een geheim ritueel dat moest worden bewaard voor de uitverkorenen, zij die op de Aventijn woonden, vond hij. Het mocht niet zomaar aan iedereen worden doorgegeven.

Het zat op de piazza aan de kant van de rivier, in het midden van een witmarmeren poortgebouw, en het was fraai bewerkt en elegant, naar zijn overtuiging een van de lievelingsontwerpen van die man met het snorretje die in zijn hoofd voortleefde. Het bovenste deel van het gebouw was begroeid met klimop, die omlaag hing over vier rechthoeken, net ramen, hoewel ze waren opgevuld met steen – ‘blind’ was het woord dat Giorgio Bramante, die van architectuur en bouwtechnieken hield, gebruikte. Nu hij ouder was, besefte Alessio dat de stijl veel overeenkomsten vertoonde met die van de mausolea die zijn vader hem wel eens had laten zien wanneer ze samen naar een opgraving of tentoonstelling ergens in de stad gingen. Alleen had dit gebouw in het midden een zware, dubbele deur; een oude, stevige en duidelijk veelgebruikte deur die met zachte, besliste stem fluisterde: geen toegang.

Mausolea waren voor dode mensen. Die hoefden geen deuren die open- en dichtgingen te hebben. Dit gebouw, had zijn vader al die jaren geleden uitgelegd, vormde de ingang naar de tuin van het huis van de Grootmeester van de Ridder van Malta, leider van een oude en eerbare orde, met leden over de hele wereld, van wie sommigen soms het geluk hadden dat zij een pelgrimage naar deze plek konden maken.

Het moment waarop hij hoorde dat er vlak bij hun huis ridders woonden, kon hij zich nog goed herinneren. Hij had die avond wakker gelegen in bed en zich afgevraagd of hij hun paarden zou horen hinniken in de warme zomerwind, of het gekletter van zwaarden op wapenuitrustingen wanneer ze in de geheime tuin achter het plein van Piranesi een steekspel hielden. Namen ze jonge jongens aan als pages, als ridders in spe? Was er een ronde tafel? Een bloedeed waarmee ze zich verbonden tot een stilzwijgende, eeuwigdurende broederschap? Een boek waarin hun goede daden werden opgetekend in geheimtaal, ondoorgrondelijk voor iedereen buiten de orde?

Alessio had nog steeds geen idee. Er ging vrijwel nooit iemand de poort in of uit. Hij had het opgegeven en lette er niet meer op. Misschien kwamen ze alleen in het donker naar buiten, als hij, nog klaarwakker, in bed lag en zich afvroeg wat hij had misdaan dat hij zo maar uit de bedrijvige wereld was verbannen.

Meestal stond er bij het poortgebouw een auto van de *carabinieri* met twee verveeld kijkende agenten die demonstratief de voorbijgangers monsterden om te voorkomen dat er iemand al te nieuwsgierig werd. Hierdoor verloren de Ridder van Malta wel iets van

hun glans. Het was op zijn zachtst gezegd vreemd dat een waarlijk dappere orde mannen in uniform, met vuurwapens duidelijk in het zicht, nodig had om de ingang naar zijn prachtige paleis te bewaken.

Maar er was daar een wonder, een wonder waarmee hij naar zijn gevoel was opgegroeid. Hij herinnerde zich nog de tijd dat zijn vader hem optilde, stevige handen onder zijn dunne armpjes die hem voorzichtig omhooghesen tot zijn oog bij het sleutelgat was. Zijn neus raakte bijna de oude, in de loop der eeuwen afgebladderde groene verf met daaronder iets van lood, of dof zilver.

Piranesi – hij moest het geweest zijn, niemand anders zou het veruft of het talent hebben gehad – had nog een laatste kunstje op het plein uitgehaald. Op de een of andere manier was het hem gelukt het sleutelgat van het huis van de Ridders precies op één lijn te leggen met de Sint-Pietersbasiliek die een paar kilometer verder aan de overkant van de Tiber stond. Als je door het piepkleine gaatje in de deur gluurde, was het of je naar een schilderij keek. Het grindpad wees recht de rivier over naar het onderwerp, omgeven door een tunnel van dikke cipressen, donkergroene uitroeptekens, zo hoog dat ze buiten het gezichtsveld van het sleutelgat doorliepen en een onzichtbare baldakijn vormden boven alles wat hij kon zien. Aan het einde van deze natuurlijke doorgang zag je, op mooie dagen in een helle, staande rechthoek van licht gevat, het grote koepeldak van de kerk, dat in de lucht leek te zweven, alsof er magie in het spel was.

Hij wist wel iets van kunstenaars. Het koepeldak was het werk van Michelangelo. Misschien hadden hij en Piranesi elkaar ontmoet en een verbond gesloten: jij bouwt je kerk, ik maak mijn sleutelgat en op een dag zal iemand het grapje ontdekken.

Alessio verbeeldde zich dat Piranesi bij dat idee aan zijn snorretje had gedraaid. Hij verbeeldde zich ook dat er andere raadsels waren, andere eeuwenlang verborgen gebleven geheimen, die hadden moeten wachten tot hij werd geboren en naar ze op zoek ging.

Zie je het?

Dit was een ritueel, een simpel maar belangrijk ritueel waarmee elke schooldag, elke wandeling in het weekend die over het plein van Piranesi voerde, begon. Wanneer Alessio door het sleutelgat van het huis van de Ridders van Malta tuurde, was wat hij tussen de rijen bomen door luisterrijk aan de overkant van de rivier zag staan, het bewijs dat alles goed was, dat het leven doorging. Pas de laatste tijd was tot Alessio doorgedrongen dat zijn vader deze geruststelling net

zo hard nodig had als hij zelf. Door middel van deze kleine, dagelijkse ceremonie werd hun band bekrachtigd.

Ja. Het is er nog.

De dag kon beginnen. School en zingen en spelen. De veilige sleur van het gezinsleven. En andere rituelen ook. Het vieren van zijn verjaardag was ook een soort ceremonie. Het bereiken van die bijzondere leeftijd – zeven, het magische getal – vermomd als kinderfeestje. Waarbij zijn vader dat stomme cadeautje had uitgekozen, iets wat interessant leek toen Alessio de verpakking las, maar hem enkel in verwarring bracht nu hij het uitprobeerde.

Het 'vliegenoog' was een goedkope plastic speelgoedbril. Hij was groot en onhandig, van slechte kwaliteit ook, en de poten waren zo slap, dat ze om zijn oren flaptten toen hij de uiteinden zorgvuldig onder zijn lange gitzwarte haar stopte in een poging hem stevig op zijn neus te zetten. Door de bril zou je de werkelijkheid moeten waarnemen zoals een vlieg. Hun facetogen hadden lenzen die op hun beurt nog veel meer lenzen herbergden, honderden misschien wel, als caleidoscopen zonder de snippertjes gekleurd papier, en ze lieten een wereld van verwante beelden van hetzelfde tafereel zien, allemaal gelijk, allemaal anders, allemaal samenhangend, allemaal opzichzelfstaand. En allemaal dachten ze dat zij waar waren en hun buurman denkbeeldig, en misschien hadden ze het allemaal mis, want Alessio Bramante was, zei hij bij zichzelf, niet gek. Alles wat hij zag kon illusie zijn, elke bloem die hij aanraakte, elke ademteug die hij nam, niet meer dan een piepklein fragmentje dat uit de aldoor veranderende dromen van iemand anders tuimelde.

Dicht tegen de deur aan gehurkt probeerde hij zich af te sluiten voor de strenge, ongeduldige stem van zijn vader en werd hij zich bewust van een andere volwassen gedachte, een van de vele die de laatste tijd bij hem waren opgekomen. Dit was niet alleen de manier waarop een vlieg alles zag. Het was ook die van God. Een afstandelijke, onpersoonlijke God ergens hoog in de hemel, die zijn blik een millimeter kon verschuiven, één groot oog kon sluiten, door het andere kon turen en op talloze verschillende manieren naar Zijn schepselen kon kijken in een poging ze beter te begrijpen.

Alessio keek nog aandachtiger en dacht peinzend: is dit één wereld verdeeld in vele, of hebben wij ons eigen speciale gezicht, een vermogen dat, uit barmhartigheid of voor het gemak – welke van de twee wist hij niet – de veelheid tot één vereenvoudigde?

Wonderlijke gedachten van een kind met een overactieve fantasie. Hij kon zijn vader die woorden horen herhalen, hoewel ze in feite niet over zijn lippen kwamen. Giorgio Bramante zei iets heel anders. 'Alessio,' zei hij, op half bevelende, half vragende toon. 'We moeten gaan. Kom.'

'Waarom?'

Wat maakte het uit of je te laat kwam? School duurde eeuwen. Wat maakten een paar verloren minuten uit als je door het sleutelgat van ridders tuurde om te kijken of je de koepel van de Sint-Pieter zag en probeerde vast te stellen wie er gelijk had: de mensen of de vliegen?

'Omdat het vandaag een bijzondere dag is!'

Daarop trok hij zijn gezicht dan toch weg bij het sleutelgat, haalde de slappe bril voorzichtig van zijn neus en stopte hem in zijn broekzak.

'Echt?'

Zijn vader wierp een snelle blik op zijn horloge, een overbodig gebaar. Giorgio Bramante wist altijd hoe laat het was. Het was of de minuten en seconden in zijn hoofd voorbij tikten en zich altijd lieten horen.

'Er is een vergadering op school. Je kunt pas om halfelf...'

'Maar...'

Hij had thuis kunnen blijven, kunnen lezen en dagdromen.

'Niks maar!'

Zijn vader was een beetje gespannen en onrustig, van zichzelf, niet door zijn zoon.

'Wat gaan we dan doen?'

Giorgio Bramante lachte.

'Iets nieuws,' zei hij, glimlachend om een gedachte die hij nog niet had uitgesproken. 'Iets leuks.'

Hij wachtte stil af.

'Je bent heel nieuwsgierig,' ging zijn vader verder. 'Naar wat ik gevonden heb.'

De ademhaling van de jongen stakte. Dit was een geheim. Groter dan alles wat je door een sleutelgat kon zien. Hij had zijn vader fluis-terend aan de telefoon horen praten en het was hem opgevallen dat er veel mensen op bezoek kwamen en dat hij de kamer uit werd gestuurd zodra de volwassenenpraat begon.

'Ja.' Hij zweeg en vroeg zich af wat dit allemaal te betekenen had. 'Ik wil het graag weten.'

'Nou,' – Giorgio Bramante aarzelde met een achteloos schouderophalen en lachte naar hem op die speciale manier die ze allebei kenden – 'ik kan het je niet vertellen.'

'Alstublieft!'

'Nee.'

Hij schudde krachtig van nee.

'Het is te... belangrijk om te vertellen. Je moet het zien!'

Hij boog zich met een grijns naar voren en woelde door Alessio's haar.

'Echt?' vroeg de jongen, toen hij eindelijk iets kon uitbrengen.

'Echt. En' – hij tikte op zijn overbodige horloge – 'nu direct.'

'O,' fluisterde Alessio, die Piranesi en zijn verborgen gebleven trucjes al bijna was vergeten.

Giorgio Bramante boog zich nog verder naar voren en drukte een kus op zijn hoofd, een ongebruikelijk, onverwacht gebaar.

'Is het er nog?' vroeg hij terloops, zonder echt een antwoord te verwachten, terwijl hij Alessio's dunne, sterke arm pakte. Een man met haast, dat snapte zijn zoon onmiddellijk.

'Nee,' zei hij, hoewel zijn vader al niet meer luisterde.

Het bestond gewoon niet, niet in een van de honderden piepkleine, veranderende wereldjes die hij die ochtend had gezien. Het koepeldak van Michelangelo hield zich schuil en ging ergens in de mist aan de overkant van de rivier verloren.

2

Pino Gabrielli wist niet zeker of hij in het vagevuur geloofde, maar hij wist wel waar het geacht werd te zijn. Ergens tussen de hemel en de hel, een portaal voor gekwelde zielen, die wachtten tot een der levenden, waarschijnlijk iemand die ze kenden, de juiste daad verrichtte, de goede schakelaar omzette om hen op weg te helpen. En nog ergens, veel dichterbij. Aan de muur van een zijvertrek in zijn geliefde Sacro Cuore del Suffragio, de kerk die sinds zijn pensionering bij de faculteit Bouwkunde van de universiteit La Sapienza bijna tien jaar geleden zijn voornaamste tijdsbesteding was geworden.

Niet dat dat nog een geheim was. Op die kille ochtend in februari, met flarden mist in de koude lucht boven de Tiber, zag Pino Gabrielli dat er al een bezoeker was, om tien voor halfacht, tien minuten voor hij de deuren opende. Er stond een man in de deuropening onder het kleine roosvenster. Hij stampte met zijn voeten tegen de kou. Terwijl Gabrielli een laatste blik op de rivier wierp, waar een eenzame aalsholver doelloos de grijze nevel in en uit scheerde, vroeg hij zich af wat iemand daar op dit uur van de dag te zoeken had. Een onopvallende figuur van middelbare leeftijd, niet de gebruikelijke jonge sensatiezoeker zo te zien. Hoewel, het was moeilijk te zeggen omdat de man dik was ingepakt in een zware, zwarte jas en een wollen muts ver over zijn oren had getrokken.

Gabrielli rende zigzaggend tussen het drukke verkeer door, liep met grote stappen naar de kerk, trok zijn mooiste welkomstglimlach en wierp een snel *buon giorno* in de richting van zijn bezoeker. Er werd iets terug gemompeld; het klonk in elk geval Italiaans, hoewel de woorden door een dikke sjaal kwamen die tot aan zijn neus was

opgetrokken. Misschien verklaarde dat de vroege start, en de gevoeligheid voor de kou, hoewel het niet zo erg was als op sommige andere ochtenden in februari die Gabrielli had meegemaakt.

Toen, nog geen tel later, stelde de bezoeker de gebruikelijke vraag: 'Hangt het er nog?' Gabrielli was direct teleurgesteld. Zijn verschijning ten spijt was de man gewoon een van de vele nieuwsgierigen die iets wilden zien waar ze van konden griezelen.

De beheerder slikte een onvriendelijke opmerking in, haalde de oude sleutel van de hoofdingang tevoorschijn, liet de man binnen en wees hem de weg door het in de ochtendschemer flauw verlichte schip. Hij keek hem na en liep toen naar zijn kleine kantoortje, warmde zijn vingers aan een kartonnen bekertje cappuccino en verorberde met een enigszins onbehaaglijk gevoel zijn ene *cornetto* gevuld met jam die hij volgens zijn dieet mocht hebben. Hij was het gewend dat hij minstens een uur voor zichzelf had voor er iemand kwam, tijd om te lezen en na te denken, door een kerk te dwalen die hij was gaan beschouwen als zijn eigen kleine universum voor telkens een paar uur.

Gabrielli pakte een folder en vroeg zich af of hij hem moest gaan aanbieden. De bladen waren inmiddels zeker twintig jaar oud en roken een beetje muf door de vochtige kast in het kantoortje waar ze hoog opgestapeld in lagen. Als hij er een aanbod, schudden de mensen altijd hun hoofd en zeiden 'Nee'. Maar het ging hem niet om het geld. Gabrielli wilde ze best voor niets weggeven. Hij zou het gewoon fijn vinden als meer mensen de kerk naar waarde wisten te schatten en zich niet direct naar een uitstalling zouden haasten welke, naar hij veronderstelde, voornamelijk uit oude rommel bestond.

In een stad die was overladen met barok en overblijfselen uit de klassieke oudheid, was de Sacro Cuore een klein, stralend, scherp gesneden baken van noordelijke neogotiek. De kerk werd nauwelijks opgemerkt door de grote massa die vloekend en zuchtend zijn weg zocht in de files op de drukke weg langs de rivier ten westen van Castel Sant'Angelo. Maar Gabrielli kende elke centimeter van het gebouw, elke fraai bewerkte pilaar en kolom, elke boog van het sierlijk gewelfde plafond en begreep, als architect en als wereldlijke, kritische aanhanger van de Kerk, hoe waardevol het was.

De mensen die Italiaans beheersten konden in de folder lezen hoe Giuseppe Gualandi, een Bolognese architect, een volmaakte kathedraal in zakformaat had gebouwd in opdracht van een Franse priester die Rome een Chartres in het klein wilde geven, zij het met aan-

zienlijk minder kostbaar gebrandschilderd glas en op een onmiskenbaar stedelijke locatie. Hoe diezelfde priester, geïnspireerd door een merkwaardig voorval in de kerk zelf, ook een kleine tentoonstelling had ingericht, slechts twee vitrines aan de muur, een grote en een kleine, voorzien van een bescheiden aantal stukken.

Om de een of andere reden – Gabrielli wist niet waarom en het interesseerde hem ook niet – was deze kleine tentoonstelling bekend geworden onder de naam Il Piccolo Museo del Purgatorio, het Kleine Museum van het Vagevuur. Het had tientallen jaren bestaan in het zijvertrek zonder veel bezoekers te trekken. Maar tegenwoordig zochten steeds meer mensen bestemmingen buiten de gewone dingen als het Colosseum en de Sint-Pieter. Ergens in de loop der jaren was de Sacro Cuore uit de stoffige vergetelheid opgedoken en terechtgekomen op de lijsten met onbekende Romeinse bezienswaardigheden die kenners uitwisselden.

De vier dagen per week als vrijwillige bewaker in de Sacro Cuore waren voor Gabrielli vroeger een gelegenheid geweest om te mediteren en in alle rust de donkere hoekjes van de schepping van Gualandi te verkennen. Tegenwoordig was er een gestage stroom bezoekers, elk jaar steeds grotere aantallen, nu de nieuwsgierigen – vooral jongeren, voornamelijk agnostici veronderstelde hij – kwamen kijken naar een bezienswaardigheid waarvan ze, naar ze hoopten, konden griezelen. Die zou hen misschien doen geloven dat in een wereld waar het leven zo jachtig en banaal was, waar alles verklaarbaar was als je een computer aanzette, er iets, een fluisterzachte roep van elders bestond die zei: er is meer, je moest eens weten.

Voor de meesten werd het een teleurstelling. Ze dachten dat vagevuur synoniem was aan hel en verwachtten iets van Jeroen Bosch: echte demonen, echte afgronden, zaken om de sceptici ervan te overtuigen dat de duivel nog steeds op aarde rondwaarde, zoekend naar een opening, tussen de busrit naar huis en de televisie, waardoor hij in de levens van onschuldigen kon binnendringen. In werkelijkheid was er helemaal niets huiveringwekkends te zien. Gabrielli, een man met een voorliefde voor buitenlandse fictie, stelde het desgevraagd vaak zo: het Kleine Museum was meer M.R. James dan Stephen King.

Alles wat hij hun kon laten zien – discreet afgewend om geen getuige te hoeven zijn van hun teleurstelling – hing er al tientallen jaren, onveranderd: twee vitrines met daarin de elf kleine stukken, wereldlijke objecten die, naar men zei, het bewijs vormden dat er in-

derdaad gekwelde zielen waren, geestengestalten die bij gelegenheid in de wereld van de levenden konden doordringen om een boodschap door te geven.

En dan was er nog iets. Maar als hij even de kans kreeg, ging Gabrielli daar met zijn rug naartoe staan. De kleine vitrine achter in het vertrek werd makkelijk over het hoofd gezien. Daarin hing het enige stuk uit de moderne tijd, een klein T-shirt, met het embleem van een basisschool op de voorkant. Het was een vreemde afbeelding voor een kinderuniform, en inmiddels begon het te vervagen, na veertien jaar aan de muur achter het glas van de vitrine, onder het harde licht van de tl-buizen. Toch kon je nog goed zien wat vroeger op het goedkope, witte katoen had gestaan: een zwarte zevenpuntige ster tegen de achtergrond van een donkerblauwe cirkel, met merkwaardige rode symbolen op de rand en zeven kleinere donkere sterren op gelijke afstand eromheen.

Een tijdlang had hij geprobeerd deze vreemde afbeelding te ontcijferen, tot iets – een knagend gevoel dat hij overdreven weetgierig was misschien – hem deed ophouden. Dat, en de zekere wetenschap dat het symbool, waarvan de oorsprong vooralsnog onduidelijk was, in elk geval niet christelijk was.

De tekens op de rand van de cirkel waren alchemistische symbolen voor de maanden van het jaar. De sterren eromheen stonden, geloofde hij nu, voor de zeven planeten die in de oudheid bekend waren: Mercurius, Venus, Jupiter, Mars, Saturnus, de Zon en de Maan. De binnenste ster was de Aarde zelf misschien, maar hij had geen goede bronnen kunnen vinden die dit idee bevestigden en, gepensioneerd of niet, de academicus in hem had moeite met deze hypothese. Wat het ook voorstelde, het symbool was voorchristelijk. Gabrielli had het vermoeden dat de binnenste ster de ziel voorstelde, de kern van het wezen van een individu, die zijn plaats tussen de eeuwige, hemelse zekerheden probeerde te vinden.

Maar tegen de tijd dat hij zich in die mogelijkheid wilde verdiepen, besepte hij dat het object in de vitrine hem inmiddels behoorlijk op de zenuwen werkte. Alle andere dingen waren van mensen die lang geleden waren gestorven. Dit was recent. Hij had de jongen zelfs een paar maal ontmoet, toen zijn vader hem had meegenomen naar de nabij gelegen afdeling Archeologie van La Sapienza waar hij werkte en hem door het gebouw had laten zwerven, waar hij iedereen die hij tegenkwam, voor zich had ingenomen. Alessio Bramante was een mooi kind, slank en lang voor zijn leeftijd, altijd nieuwsgierig, al was

hij een beetje verlegen in het gezelschap van zijn vader, een man die zelfs over zijn oudere collega's de baas speelde. Gabrielli merkte tot zijn ontzetting dat hij zich hem nog heel goed voor de geest kon halen. Hij zag in gedachten de jongen nog, heel ernstig en beheerst, in zijn kamer staan en hoorde hem nog op zijn rustige wijze de intelligente vragen over zijn werk stellen. Hij had lang, glanzend zwart haar, levendige bruine ogen die altijd wijd openstonden en het knappe uiterlijk van zijn moeder, een kalme, ingetogen schoonheid van het soort dat, eeuwen geleden, zijn weg naar schilderijen had gevonden wanneer de kunstenaar een gezicht zocht dat de meest bekommerde kijkers met één sussende blik tot rust kon brengen, een blik die zei: ik weet het, maar zo is het nu eenmaal.

Zijn persoonlijke relatie met de jongen maakte het anders, zo anders, dat hij uiteindelijk zoveel mogelijk uit de buurt van het laatste stuk bleef. Het was ongezond om geobsedeerd te raken door het afgedankte kledingstuk van Alessio Bramante, een overleden kind, slachtoffer van een tragedie waar niemand iets van begreep. Op sommige momenten betreurde hij het dat het ook deels aan hem te danken was dat het t-shirt in het Piccolo Museo was opgenomen.

En er was nog een andere reden tot zorg, iets wat hem veel meer dwarszat wanneer hij erover durfde nadenken.

Het bloed.

Beatrice Bramante zei dat ze Alessio's t-shirt had gevonden toen ze de kamer van haar zoon doorzocht na zijn verdwijning. Op de onderste ster ontdekte ze iets onverklaarbaars: een rode vlek, die er nieuw uitzag, met rafelige randen, alsof hij pas enkele minuten geleden was ontstaan. Er was werkelijk geen verklaring voor. Het kledingstuk was onlangs nog gewassen, kort voor de tragedie, en had in de afschuwelijke dagen die waren verstreken voor ze het vond, onaangeroerd in een kast gelegen.

De moeder had hem benaderd met de vraag of het in de collectie van het Kleine Museum kon worden opgenomen, een eigentijds bewijs dat wie onder tragische omstandigheden was heengegaan, nog een boodschap aan de levenden kon sturen.

Er was enige discussie ontstaan. Gabrielli vond dat het naar de politie moest worden gebracht, terwijl anderen van mening waren dat dat gezien de situatie van de vader van de jongen nu ongepast was. De toenmalige priester had weinig op met de vreemde verzameling

curiosa die hij had geërfd. Toch liet zelfs hij zich vermurwen toen hij werd geconfronteerd met Beatrice Bramante, die zowel radeloos als uitermate vastbesloten was. Bovendien was er dat simpele feit: er was een bloedvlek verschenen op het witte T-shirt van een jongen van zeven terwijl het netjes en schoon opgevouwen in een kast in zijn ouderlijk huis lag. En dat op een moment dat hij vermist was, naar algemeen werd aangenomen zelfs dood.

Dus hadden ze toegegeven, maar al gauw hadden ze spijt gekregen van dat besluit. Drie jaar nadat het T-shirt aan de muur van het Kleine Museum was gehangen, was er een tweede bloedvlek op verschenen. En in de daaropvolgende jaren nog twee. Ze waren gelukkig klein en trokken geen nieuwe bezoekers die nog niet bekend waren met het object. De meer oplettende leden van de kerkelijke hiërarchie namen er stil nota van; de vitrine werd uit het zicht gehaald tot de vlek zijn frisse kleur verloor en vervaagde, daarna weer aan de muur gehangen; de metamorfose werd, uit angst voor ongewenste publiciteit, nooit meer ter sprake gebracht.

Gabrielli, die medeplichtig was aan deze listigheid, had altijd geweten dat hij daar ooit voor zou moeten boeten. Als je de vooronderstelling van een vagevuur accepteerde, was het duidelijk wat er gebeurde. De vlekken waren een boodschap. Ze zouden blijven verschijnen tot iemand luisterde, tot iemand het nodig vond iets te ondernemen. Het rationele deel van zijn geest vertelde hem dat dit onmogelijk, absurd was. Waar de schim van de ongelukkige Alessio ook naartoe was gegaan – alleen al het bij zichzelf noemen van de naam bracht een herinnering boven aan de jongen, stijf en rechtop in zijn kamer – hij kon niet bij machte zijn een teken achter te laten op een eenvoudig object in een vitrine aan de muur van een merkwaardige kerk aan de lawaaiige en van auto's vergeven Lungotevere Prati. Het aardse en het onwereldlijke hoorden niet zo bij elkaar te komen.

Om de een of andere reden knaagden deze gedachten meer aan hem dan anders toen hij met kleine slokjes zijn koffie dronk en aan zijn zoete broodje knabbelde. Hij wist ook waarom. Het kwam door die man, verstopt achter zijn muts en sjaal, maar toch – en Gabrielli wist dat het idioot was – min of meer bekend. En het kwam ook door zijn haast om in dat verduivelde vertrek te komen. De bezoeker had geen enkele vraag gesteld, behalve: hangt het er nog?

Het was net of hij er eerder was geweest en dat vond Gabrielli ook een verontrustende gedachte.

Met tegenzin – hij begon dat kleine vertrek intussen te haten – stond hij op en hij liep, met alle ongemotiveerde snelheid die een zevenenzestig jaar oude man kon opbrengen, de gang door en ging bij de deur naar het bekende kamertje staan. De te felle lampen in de gang verblindden hem. Eerst maakte hij zichzelf wijs dat de bezoeker was vertrokken, zonder een woord van dank of zelfs iets van een wegstervende voetstap. Er kwam nergens een menselijk geluid vandaan, afgezien van zijn eigen moeizame ademhaling, overgehouden aan een levenslange verslaving aan zware sigaretten. Het enige wat Pino Gabrielli hoorde, was het regelmatige, mechanische geronk van het verkeer, een onafgebroken golf van geluid die zo vertrouwd en voorspelbaar was dat hij hem nauwelijks opmerkte, hoewel hij vandaag luider dan anders klonk, zijn hoofd binnendrong en in zijn ontwakende fantasie rondkaatste.

Toen stapte hij het krappe, benauwde vertrek in en op hetzelfde moment wist hij dat hij een ruimte binnenging die verkeerd was, niet in overeenstemming met de wereld die hij wilde bewonen.

Hij geloofde niet in het vagevuur. Niet echt. Maar op dat moment, met een hart dat onder zijn nauwsluitende vest een samengesteld ritme klopte en met een droge keel van angst, besefte Pino Gabrielli dat zelfs een man als hij, een belezen, bereisde emeritus hoogleraar in de bouwkunst, met een open, onderzoekende geest, soms werkelijk heel weinig wist.

De gedaante in het zwart was bezig in de harde schaduwvlek bij de muur waar het t-shirt van Alessio Bramante werd bewaard. Het kledingstuk hing niet meer in de vitrine, maar werd tegen het oude lichte pleisterwerk gedrukt door de linkerhand van de indringer. Uit zijn rechtervuist stak een stuk vieze stof waaruit een donkere, stroperige vloeistof droop. Gabrielli keek, als aan de grond genageld, hoe de man vier keer uithaalde naar het jongensshirt en op elke oude vlek een nieuwe maakte, groter, fel van kleur en glanzend van het verse bloed, en er ten slotte een extra vlek aan toevoegde, een dikke, bloederige spat op een tot dan toe smetteloze ster aan de linkerbovenkant.

Nog een boodschap, dacht de doodsbenauwde bewaker, om bij de vier eerdere te voegen die niet gehoord waren.

Misschien maakte Gabrielli een geluid. Misschien kwam het gewoon door zijn moeizame, onregelmatige ademhaling. Hij besefte dat zijn aanwezigheid was opgemerkt. De man hing het t-shirt met

veel zorg terug in de vitrine en duwde het ruitje weer op zijn plaats. Op het glas bleven bloederige, kleverige afdrukken achter. Toen trok hij de dikke wollen muts af en draaide hij zich om.

'Jij...' mompelde Gabrielli, verbijsterd door wat hij zag.

Pino Gabrielli sloot zijn ogen, voelde zijn blaas slap en zijn hoofd leeg worden en schaamde zich dat hij, nu het er echt op aankwam, niet in staat was te bidden.

Toen hij de moed had zijn ogen weer open te doen, was hij alleen. Gabrielli wankelde naar het middenschip en viel daar bevend neer op een harde houten bank.

De Sacro Cuore was hem dierbaar. Hij kende de regels, de protocollen volgens welke de kerk, en elke andere kerk in Rome, werd bestuurd. Hij zou eigenlijk als eerste de priester en de leden van de parochieraad moeten bellen. Zoals hij in het verleden had gedaan.

Maar de boodschappen bleven komen, ditmaal samen met de boodschapper.

De maat was vol. Met trillende handen haalde Pino Gabrielli zijn telefoon uit zijn zak. Hij wachtte tot zijn vingers ophielden met beven. Hij vroeg zich af wie hij in deze omstandigheden moest bellen: 112 voor de carabinieri of 113 voor de politie. Er was geen makkelijk nummer voor God. Daarom bouwden mensen kerken.

Hij probeerde niet na te denken over het gezicht van de man die hij had gezien. Iemand die hij vroeger had gekend, bijna tot zijn vrienden had gerekend. Iemand die nu koude, harde ogen had en een strakke, bleke huid als van een lijk.

De carabinieri waren meer Gabrielli's slag. Middenklasse. Goedgekleed. Beleefd. Gedistingeerder.

Zonder precies te weten waarom dwaalde hij terug naar het kleine vertrek terwijl hij met zijn telefoon klungelde. Hij rook het bloed en was zich er vaag van bewust dat er nog iets was, iets wat hij had moeten zien. Zijn trillende vingers tastten naar de knopjes, kwamen overal terecht en drukten alsnog op de verkeerde. Misschien, dacht hij, was het gewoon voorbestemd. Dat waren de meeste dingen.

Te laat; hij hoorde een harde vrouwenstem op de lijn nors om een antwoord vragen.

Hij bekeek het Kleine Museum van het Vagevuur, deze keer goed, zonder te vrezen voor zijn leven vanwege een duistere, bekende vreemdeling die naar bloed stonk.

Zijn intuïtie had hem niet bedrogen. Er was iets nieuws. Een directe boodschap, geschreven op een manier die hij nooit zou vergeten.

Het duurde even voor Gabrielli iets kon uitbrengen. En toen hij het kon, ontsnapte er één woord aan zijn lippen.

‘Bramante...’ mompelde hij zonder zijn ogen van de bloederige regel op de muur te kunnen halen, van het scheeflopende schrift, de met overleg geschreven letters, het werk van iemand die vastbesloten was met weinig woorden iets duidelijk te maken.

Ca' d'Ossi.

Het knekelhuis.

Oorspronkelijke titel: *The Seventh Sacrament*

Oorspronkelijke uitgever: Macmillan, een imprint van Pan Macmillan Ltd.

© 2007 David Hewson

© 2009 voor deze uitgave:

Uitgeverij De Fontein, Postbus 1, 3740 AA Baarn

Uit het Engels vertaald door: Ineke van den Elskamp

Omslagontwerp: Wil Immink

Zetwerk: ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 261 2316 0

NUR 332

www.uitgeverijdefontein.nl

www.davidhewson.com

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.